

(16) ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਦੇ ਮਿਤੀ 25 ਜੁਲਾਈ, 1997 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਬ-ਜੱਜ ਐਲ.ਐਨ.ਡੀ. ਕਲਾਸ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਮਿਤੀ 8 ਅਗਸਤ, 1994 ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਮੁਦਈ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਲਾਗਤ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ।

ਆਰ.ਐਨ.ਆਰ

ਐਸਐਸ ਸੁਧਾਲਕਰ ਜੇ

ਜੀਐਸ ਝੱਜ - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ-ਜਵਾਬ/ਪਛਾਣ ਵਾਲੇ

1999 ਦਾ ਸੀਡਬਲਯੂਪੀ ਨੰਬਰ 5379

29 ਮਾਰਚ, 2001

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, 1950 - ਕਲਾਮ 14 ਅਤੇ 226—ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼, ਵੋਲ. V (ਚੈਪਟਰ-9), ਆਰ.ਐਲ. 7 (ii)—ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ—ਪੂਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰੀਖਣ ਜੱਜ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਆਦੇਸ਼-ਪੂਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰੀਖਣ ਜੱਜ ਵਜੋਂ ਅਹੁਦਾ-ਪੂਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਨਿਰੀਖਣ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ-ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਦਾ ਸਥਾਨ ਦੇਣਾ ਅਗਲੇ ਉੱਚ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਿਰੀਖਣ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਰਿਪੋਰਟ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ—ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ—ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨਿਰੀਖਣ ਜੱਜ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮੌਕਾ-ਨਾ ਤਾਂ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ — ਪਰਦਾ ਚੁੱਕਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਉੱਠੇਗਾ — ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਨਹੀਂ — ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦਾ ਸੁਪੀਰੀਅਰ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਸਰਵਿਸ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣਾ, ਅਧਿਆਇ 9 ਦੇ ਨਿਯਮ 7, ਭਾਗ ਏ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਨੋ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਬਾਰੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਸਿਰਫ ਇਕ ਮੌਕੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਹ ਫਰੀਦਕੋਟ ਦੇ ਦੌਰੇ ਕਰਕੇ ਵੀ ਹਨ ਅਤੇ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਦੋ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਆਪ-ਵਿਰੋਧੀ ਫੈਸਲੇ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਦੋਵੇਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਦੋਂ ਦੋਵੇਂ ਇੱਕੋ ਗੱਡੀ ਵਿੱਚ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ।

(ਪੈਰਾ 35)

ਅੱਗੋਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜੱਜ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਵੀ ਦੱਸ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜੱਜ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਨਿਰੀਖਣ ਦੌਰਾਨ ਜੋ ਕੁਝ ਵੀ ਪਤਾ ਲੱਗਾ, ਉਸ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਹੋਰ ਮੁਲਾਕਾਤਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟਾਉਣ ਦੀ ਇੱਕ ਠੋਸ ਉਦਾਹਰਣ ਹੈ।

(ਪੈਰਾ 55)

ਅੱਗੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਰੀਖਣ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਪੂਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਨਿਰੀਖਣ ਜੱਜ ਦੀ ਟਿੱਪਣੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਟਿੱਪਣੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨਿਰੀਖਣ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਸੁਪੀਰੀਅਰ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਸਰਵਿਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ (ਜੇ.ਬੀ.) ਸੇਵਾ ਨਾਲ, ਇਸ ਲਈ, ਅਧਿਆਇ 9 ਭਾਗ ਏ ਦਾ ਨਿਯਮ 7, ਜੋ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਰੀਖਣ ਜੱਜ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਅਯੋਗਤਾ, ਬੇਈਮਾਨੀ ਅਤੇ ਮਰੀ ਹੋਈ ਲੱਕੜ ਦੀ ਹੋਰ ਖੋਜ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ।

(ਪੈਰਾ 56)

ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਸਿਰਫ ਗੁਪਤ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਸਗੋਂ ਠੋਸ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨਿਰੀਖਣ ਜੱਜ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਲਾਜ਼ਮੀ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਨੂੰ ਫੁੱਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਲਈ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਅਜੇ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਕਿਉਂਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਵੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਇੱਕ ਨਿਰੀਖਣ ਜੱਜ ਵਜੋਂ ਕੇਸ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਈਕੋਰਟ ਦਾ ਕੋਈ ਨੁਕਸ ਨਹੀਂ ਹੈ ; ਇਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਵੀ ਗਲਤ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਰਦਾ ਚੁੱਕਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਦੇ ਵੀ ਕੋਈ ਜਾਂਚ ਦਾ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਕਿਸੇ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਬਾਈਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(ਪੈਰਾ 56)

ਆਰ ਕੇ ਜੋਸ਼ੀ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ
 ਅਨਿਲ ਸ਼ਰਮਾ, ਡੀ.ਏ.ਜੀ. ਪੰਜਾਬ ਵੱਲੋਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1।
 ਅਰੁਣ ਨਹਿਰਾ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਦੇ ਵਕੀਲ।

ਐਸਐਸ ਸੁਧਾਲਕਰ

ਨਿਰਣਾ

ਐਸਐਸ ਸੁਧਾਲਕਰ, ਜੇ.

(1) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਸਾਲ 1975 ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੀਫ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਸੀਨੀਅਰ ਸਬ ਜੱਜ ਅਤੇ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਵਜੋਂ ਤਰੱਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਸ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੌਰਾਨ, ਉਸ ਦੇ ਆਚਰਣ ਅਤੇ ਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹ ਫਰੀਦਕੋਟ ਵਿਖੇ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਵਜੋਂ

ਤਾਇਨਾਤ ਸਨ ਅਤੇ ਅਗਸਤ, 1995 ਤੋਂ ਅਕਤੂਬਰ, 1997 ਤੱਕ ਦੇ ਅਰਸੇ ਲਈ ਉਥੇ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਈ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਨਿਰੀਖਣ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਅਪ੍ਰੈਲ, 1997 ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

(2) ਫਰੀਦਕੋਟ ਸੈਸ਼ਨ ਡਵੀਜ਼ਨ ਦਾ ਸਾਲ 1997-98 ਲਈ ਨਿਰੀਖਣ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਨਿਰੀਖਣ ਜੱਜ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਿਰੀਖਣ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ। 1 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1997 ਤੋਂ 18 ਅਕਤੂਬਰ, 1997 ਤੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਅਕ ਨਿਰੀਖਣ ਜੱਜ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

"3. ਕੀ ਉਸਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਿਖੇ ਅਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ? 5. ਕੀ ਉਹ ਇੱਕ ਕੁਸ਼ਲ ਹੈ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ? 6. ਉਸ ਨੇ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਲਈ ਨਿਆਂਇਕ ਪ੍ਰਤਿਸ਼ਠਾ? 8. ਬਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਅਤੇ ਜਨਤਾ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਵਹਾਰ 9. ਸ਼ੁੱਧ ਨਤੀਜਾ.	ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਿਹਤਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ. ਨਹੀਂ. ਚੰਗੀ ਪ੍ਰਤਿਸ਼ਠਾ ਦਾ ਆਨੰਦ ਨਹੀਂ ਮਾਣਦਾ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਦੇ ਤੱਤ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ। ਨਿਯਮਤ ਨਿਗਰਾਨੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ. ਪੱਖਪਾਤੀ ਭਾਵੇਂ ਹੋਰ ਵਾਜਬ ਹੋਵੇ।

C (ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਹੇਠਾਂ)"

(3) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਅਕਤੂਬਰ, 1997 ਵਿੱਚ ਕਪੂਰਥਲਾ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ ਇੱਕ ਹੋਰ ਨਿਰੀਖਣ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

(4) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਫਰੀਦਕੋਟ ਵਿਖੇ ਸਾਲ 1997-98 ਲਈ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਤਬਾਦਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਉਸ ਦੀ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪੜ੍ਹੇ-ਲਿਖੇ ਨਿਰੀਖਣ ਜੱਜ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ, ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਦੀ ਘਾਟ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਚੰਗੀ ਸਾਖ ਨਾ ਮਾਣਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵੀ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਅਤ ਨਿਰੀਖਣ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

(5) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਨਿਰੀਖਣ ਜੱਜ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕੀਤੀ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੁਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਅਤੇ ਫੁੱਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨਿਰੀਖਣ ਜੱਜ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੀ ਵੀ ਪੈਰਵੀ ਕੀਤੀ। ਸਾਲ 1997 98 ਲਈ ਫੁੱਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਗੁਪਤ ਰਿਪੋਰਟ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

1. ਸਾਲ ਦਾ ਅੰਤ
2. ਛੁੱਟੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਅਤੇ ਕਮਾਈ ਛੁੱਟੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਮਿਆਦ। 31 ਮਾਰਚ, 1998 (1997-98)
3. ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨਿਆਂਇਕ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਦਾ ਗਿਆਨ
4. ਕੀ ਉਹ ਮਿਹਨਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਉਸਨੇ ਭਾਰੀ ਕੰਮ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ? ਕੀ ਉਹ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਵਿੱਚ ਤੁਰੰਤ ਹੈ? 11.07 ਐਸਤ
5. ਕੀ ਵਪਾਰ ਦੀ ਵੰਡ ਦੀ ਉਸਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਅਤੇ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਉੱਤੇ ਉਸਦਾ ਨਿਯੰਤਰਣ ਚੰਗਾ ਹੈ?
6. ਕੀ ਉਸਦੀ ਸਾਖ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਵਾਲਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੈ? BKj BKj

BKj

7. ਆਪਣੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ, ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਸਹਿਕਰਮੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਉਸਦੇ ਰਵੱਈਏ ਬਾਰੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ। ਅਸੰਤੋਸ਼ਜਨਕ
8. ਬਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਅਤੇ ਜਨਤਾ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਵਹਾਰ। ਅਸੰਤੋਸ਼ਜਨਕ
9. ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਯੋਗਤਾ ਬਾਰੇ ਟਿੱਪਣੀ. ਅਸੰਤੋਸ਼ਜਨਕ
10. ਕੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਫਤਰ ਦੇ ਬੰਦ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਛੁੱਟੀਆਂ ਦੌਰਾਨ ਹੈੱਡ-ਕੁਆਰਟਰ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨ< ਹਾਂ
11. ਸ਼ੁੱਧ ਨਤੀਜਾ C (ਔਸਤ ਤੋਂ ਘੱਟ)
(Sd)-
(ਰਜਿਸਟਰਾਰ)।

(6) ਫੁਲ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਕਪੂਰਥਲਾ ਰਾਹੀਂ 22 ਦਸੰਬਰ, 1998 ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ ਜਾਣੂ ਕਰਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ।

(7) 22 ਦਸੰਬਰ 1998 ਨੂੰ ਹੋਈ ਫੁਲ ਕੋਰਟ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ 55 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ 55 ਸਾਲ ਪੂਰੇ ਹੋਣ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਫੈਸਲਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

“ਪੰਜਾਬ ਸੁਪਰੀਮਰ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਸਰਵਿਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸ਼੍ਰੀ ਜੀ.ਐਸ. ਝੱਜ ਦੀ 55 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੇ ਨੋਟ ਦੇ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਝੱਜ ਨੂੰ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਭੱਤੇ ਦੇ ਕੇ 55 ਸਾਲ ਪੂਰੇ ਹੋਣ 'ਤੇ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਮਿਆਦ ਘੱਟ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ।

ਅੱਗੋਂ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤੋਂ ਨਿਆਂਇਕ ਕੰਮ ਤੁਰੰਤ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਜਾਵੇ।”

(8) ਇਸ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਨਿਰੀਖਣ ਜੱਜ ਦੀਆਂ ਨਿਰੀਖਣ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਨਿਰੀਖਣ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ

ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, - 22 ਦਸੰਬਰ ਦੇ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ। 1998, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਪੱਤਰ, ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੁਕਮ।

(9) ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਨੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਨਕਲ ਵੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

(10) ਮੈਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ।

(11) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨੁਕਤਿਆਂ 'ਤੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ:-

- (1) ਇਹ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇਕ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।
- (2) ਸਿੱਖਿਅਤ ਨਿਰੀਖਣ ਜੱਜ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵੀ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਆਧਾਰ ਦੇ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸੇ ਨਿਰੀਖਣ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।
- (3) ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ਾਂ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਪੂਰੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਗਲਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।
- (4) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕੁਸ਼ਲ ਬੇਈਮਾਨ ਅਤੇ ਮਰੀ ਹੋਈ ਲੱਕੜ ਦੀ ਖੋਜ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਸੀ।
- (5) ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਜਾਅਲੀ ਸੀ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਨਿਰੀਖਣ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।
- (6) ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਕਪੂਰਥਲਾ ਨੂੰ ਰੱਖਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਸਨ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ 'ਤੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਰਿਪੋਰਟ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਸੀ।

- (7) ਹਾਈਕੋਰਟ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਗੁਪਤ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਪਿੱਛੇ ਕੀ ਹੈ, ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਇਸ ਤੋਂ ਪਰਦਾ ਉਠਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।
- (8) ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫੁਲ ਬੈਚ ਵੱਲੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।
- (9) ਨਿਯਮ 7 ਅਧਿਆਇ 9 ਭਾਗ A ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

(12) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਕੱਲੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਟਿੱਪਣੀਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ 23 ਸਾਲ ਦੀ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।

(13) (1) ਵਿਖੇ ਸ਼ੀਓ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਮਿਸ਼ਰਾ ਬਨਾਮ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਜੁਡੀਕੇਚਰ ਦੇ ਕੇਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਨਿਰੀਖਣ ਜੱਜ ਨੇ ਉਲਟ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ, ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਨਿਆਂਇਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਕੁਝ ਆਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਹੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਕਤ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਉਸਦੀ ਇਕਸਾਰਤਾ ਸ਼ੱਕੀ ਪਾਈ ਗਈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜੁਥਾਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾੜੀ ਐਂਟਰੀ ਦੇਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਵਧੇਰੇ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹਿਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਲਟ ਦਾਖਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੱਜ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਣਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਅਧੀਨ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਜੱਜ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਅਤੇ ਦਬਾਅ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਸ਼ੀਓ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਮਿਸ਼ਰਾ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਕੇਸ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਨਿਰਣੇ ਕਰਕੇ ਹੀ ਉਲਟ ਦਾਖਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਸਨ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਨਿਰੀਖਣ ਜੱਜ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਦੀ ਘਾਟ ਦਿਖਾਈ ਦਿੱਤੀ।

(14) ਇੱਕ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਦੇ ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ 3 ਕਿਲੋ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਅਫੀਮ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਉਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਅਣਗੌਲੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। FIRTHERFEE ਇਹ ਵੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜੁਡੀ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਰੀਸਾ ਈਫ' ਸੱਤ ਕਿਲੋ ਸੀ। ਉਸੇ ਵਾਹਨ, ਸਥਾਨ, ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਫੀਮ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਭਤੀਜੀ ਦੇ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਅੰਤਰਿਮ ਜ਼ਮਾਨਤ ਵੀ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਜੁਡੀ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਫਾਈਲਾਂ ਮੰਗਵਾਈਆਂ ਅਤੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਦੋਸ਼ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਨਹੀਂ ਹਨ।

(15) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਕੋਰ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਦੋ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਨੁਬੰਧ R/2 ਸਿੱਖਿਅਤ ਨਿਰੀਖਣ ਜੱਜ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਨਿਰੀਖਣ ਜੱਜ ਨੂੰ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਮਿਲੀ ਸੀ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਪਹਿਲਾਂ ਉਕਤ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਫੁਕਰਾ ਕੇ 3 ਕਿਲੋ ਅਫੀਮ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਹੋਈ ਸੀ (ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪਹਿਲੇ ਹੁਕਮ ਸੀ

ਅਸ਼ੀਸ਼ ਸ਼ਰਮਾ ਦੇ ਸਨ ਨਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ)। ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਰੱਦ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੇ ਕੁਝ ਕਾਰਨ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਅਨੈਕਸਚਰ ਪੀ/ਐਲ ਦੋਸ਼ੀ ਜਗਸੀਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਰੱਦ ਹੋਣ ਦਾ ਕੋਈ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਰੱਦ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਕਿਉਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਵੇਲੇ, ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਸਨ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

(16) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜਿਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਉਹ ਆਖਰਕਾਰ ਬਰੀ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਕ ਚੈਸੀ ਵਿੱਚ ਅੰਤਮ ਨਤੀਜਾ ਸਾਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਜੋ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਉਹ ਦੋਸ਼ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ *ਪਹਿਲੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਦੇ ਸਬੂਤ ਹਨ।* ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਸ਼ੱਕੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਦੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਖ਼ਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦੀ ਪਰ ਜੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਨਾਲ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ 'ਤੇ ਵੱਡਾ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਇਸ ਤੋਂ ਭਟਕਣ ਵੇਲੇ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ।

(17) (*ਸੁਪਰਾ*) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਕਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟੀਜਨਕ ਕੰਮ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਸਿਰਫ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਇੱਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਹੈ।

(18) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ *ਰਜਿਸਟਰਾਰ (ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ), ਉੜੀਸਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਕਟਕ* ਬਨਾਮ *ਸਿਸਿਰ ਕਾਂਤਾ ਸਤਪੱਤੀ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਦੇ ਕੇਸ 'ਤੇ Lrs ਅਤੇ Anr ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। (2)।* ਨੇ ਕਿਹਾ ਫੈਸਲਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ ਮਦਦਗਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਗੱਲ ਟਾਲ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀ-ਮੈਚਿਓਰ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਦਾ ਹੁਕਮ ਕਿਸ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਖੁਦ ਕਿਸੇ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰਾਜਪਾਲ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇ, ਜੋ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰੇਗਾ।

(19) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕੇਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। *ਕੈਪਟਨ ਆਰ ਐਸ ਢੱਲ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ (3)।* ਇਹ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਦਵਤਾ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਉਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਕੰਮ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਲਈ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅੱਗੇ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਅਗਲੇ ਉੱਚ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅਗਲੇ ਉੱਚ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਬੋਲਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕੇਸ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਪੰਜਾਬ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਸਰਵਿਸ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਯਮ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੁੰਦੀ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਹੀ।

(S.S. Sudhalkar, J.)

(20) *ਬ੍ਰਿਜ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਚੌਪੜਾ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (4)* ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

"3. ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ :-

1)) (ਏ) ਢੁਕਵੀਂ ਅਥਾਰਟੀ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਸੋਚਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਗਾਊਂ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਕੇ ਉਸ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਉਸ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰਨ ਦਾ ਪੂਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ 20-20 ਸਾਲ ਪੂਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਸੇਵਾ ਜਾਂ ਪੰਜਾਹ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਜਾਣ ਲਈ।

(ਬੀ) ਅਜਿਹੇ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ:

ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸਮੇਂ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ

ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਰਮਚਾਰੀ ਆਪਣੀ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਭੱਤਿਆਂ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਉਸੇ ਦਰ 'ਤੇ ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਹ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ, ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਜਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਅਜਿਹਾ ਨੋਟਿਸ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

2) xx xx xx xx . xx

(21) ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਇੱਕ ਕੀਮਤੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸੇਵਾ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸਹਾਇਤਾ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, *ਬੰਬਈ ਬਨਾਮ ਸ਼ਿਰੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਰੰਗਰਾਓ ਪਾਟਿਲ (5)* ਦੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਨਿਆਇਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਪੱਖ ਤੋਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਦੀਆਂ ਕਮੇਟੀਆਂ ਗਠਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਨਿਆਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਫੁੱਲ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਮਤੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਵੱਲੋਂ ਬਣਾਈ ਗਈ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਕਿ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਫੁੱਲ ਕੋਰਟ ਹੀ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪੰਜ ਵਿੱਚੋਂ ਚਾਰ ਮੈਂਬਰ ਵਪਾਰਕ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਸਨ। ਪੰਜਵਾਂ ਮੈਂਬਰ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਾਗਜ਼ ਭੇਜੇ ਗਏ ਸਨ, ਅਣਡਿੱਠ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਹਾਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ, ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਕੋਈ ਅਸਹਿਮਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਫੈਸਲਾ ਐਕਸ. ਕੈਪਟਨ ਆਰ.ਐਸ.ਢੁੱਲ (ਸੁਪਰਾ), ਜੋ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਆਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਕੋਈ ਮਦਦਗਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਫੁੱਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰੀਖਣ ਜੱਜ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਨਿਰੀਖਣ ਜੱਜ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸ਼ਿਰੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਰੰਗਰਾਓ ਪਾਟਿਲ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਨੂੰ ਫੁਲ ਕੋਰਟ ਦਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਅਗਲੀ ਉੱਚ ਅਥਾਰਟੀ ਅੱਗੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਰਿਪੋਰਟ ਰੱਖਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

(22) ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਹੋਰ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਨਿਪਟਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਅਗਰਵਾਲ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਹੇਠਾਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਖਾਸ ਸਾਲ ਲਈ, ਉੱਥੇ $j[zd/$ ਹਨ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਬਾਰੇ ਦੋ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਿਰੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਰੰਗਰਾਓ ਪਾਟਿਲ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵਾਂਗ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਜ਼ੋਠਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮਾਨਯੋਗ ਜਸਟਿਸ ਅਗਰਵਾਲ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਨੀਵਾਂ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਉਸੇ ਸਾਲ ਦੀਆਂ ਦੋਵਾਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦਾ ਸੰਯੁਕਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ, ਇੱਕ ਨਿਰੀਖਣ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਅਗਰਵਾਲ ਦੁਆਰਾ, ਜੋ ਕਿ ਕਪੂਰਥਲਾ ਵਿਖੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣ ਜੱਜ ਸਨ।

(23) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਨਿਰੀਖਣ ਜੱਜ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਨਿਰੀਖਣ ਜੱਜ ਨੇ ਨਿਰੀਖਣ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਹੋਰ ਦੌਰਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਜੋ ਕੁਝ ਸਿੱਖਿਆ ਉਸ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਨਿਰੀਖਣ ਜੱਜ ਦੇ ਨੋਟ ਤੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਅਨੁਬੰਧ R/2 'ਤੇ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਫਰੀਦਕੋਟ ਦੇ ਆਪਣੇ ਦੌਰਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਅਨੁਸੂਚੀ ਆਰ/2/7 ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵਿਰੁੱਧ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਕਦੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵੱਡੀ ਨਕਦੀ ਲਈ ਇਨਸਾਫ ਵੇਚ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਏ ਕਮਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਹ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਝੂਠੀ ਸੀ। ਜੱਜ ਨੇ ਫਾਈਲਾਂ ਮੰਗਵਾਈਆਂ ਅਤੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਕੁਝ ਗੜਬੜ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ 18 ਜੂਨ, 1997 ਤੋਂ 30 ਜੂਨ, 1997 ਤੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਇੰਚਾਰਜ ਸੀ। ਇਹ ਵਿਦਵਤਾ ਵਾਲੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਕਾਪੀ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਅਨੁਬੰਧ ਪੀ/10 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜਸਗੀਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਅਫੀਮ ਰੱਖਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਥਿਤ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉਹ ਉਸੇ 'ਜਿਪਸੀ' ਵਿੱਚ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ। 'ਜਿਪਸੀ' 'ਚ ਜਸਗੀਰ ਸਿੰਘ ਬੈਠਾ ਸੀ ਜਦਕਿ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਇਸ ਨੂੰ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਜਸਗੀਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ 'ਚੋਂ 3 ਕਿ.ਗ੍ਰਾ. ਦੀ ਅਫੀਮ ਬਰਾਮਦ ਹੋਈ ਅਤੇ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ 'ਚੋਂ 7 ਕਿਲੋ ਅਫੀਮ ਬਰਾਮਦ ਹੋਈ। ਜਸਗੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਹੋਰ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਜਸਗੀਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਕਾਪੀ ਅਨੁਬੰਧ ਆਰ-2/16 'ਤੇ ਹੈ। ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਸਗੀਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪਿਛਲੇ 8 ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਨਿਆਂਇਕ ਹਿਰਾਸਤ 'ਚ ਸੀ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ 'ਚ ਸਮਾਂ ਲੱਗੇਗਾ k ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਰੱਖ ਕੇ ਕੋਈ ਲਾਭਦਾਇਕ ਮਕਸਦ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ |

ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਹੁਕਮ 26 ਜੂਨ 1997 ਦਾ ਹੈ। ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਅਨੁਬੰਧ R/2-17 'ਤੇ ਹੈ। ਇਹ ਮਿਤੀ 27 ਜੂਨ, 1997 ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ 30 ਜੂਨ, 1997 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਦੂਜੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀ ਸੀ ਅਤੇ ਪਿਛਲੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ 20 ਜਨਵਰੀ, 2000 ਦੀ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਿਤੀ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ 18 ਜੂਨ, 1997 ਤੋਂ 30 ਜੂਨ, 1997 ਤੱਕ

(S.S. Sudhalkar, J.)

ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਿਵਲ ਅਤੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਐਫਆਈਆਰ ਨੰਬਰ 112 ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 1997 (ਜਸਗੀਰ ਸਿੰਘ ਵਿਰੁੱਧ ਕੇਸ) ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕੇਸ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੀ ਫਾਈਲ ਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਗਰਮੀਆਂ ਦੀਆਂ ਛੁੱਟੀਆਂ ftZu ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਨਕਲ ਵਿਚ ਇਹ ਦਲੀਲ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਮਹੱਤਵ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਸਗੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿਚ ਸ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਦੂਜੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀ ਸੀ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਕਾਪੀ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚੀ ਆਰ/2-17 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ ਜਸਗੀਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਦੂਜੀ ਅਰਜ਼ੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ.

(24) ਕਾਉਂਸਿਲ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ 11 ਨਵੰਬਰ, 1997 ਦੀ ਅੰਤਿਮ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸ ਹੱਦ ਤੱਕ, ਉਹ ਸਹੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕੁਝ ਤਾਰੀਖਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਵਤਾ ਨਿਰੀਖਣ ਜੱਜ ਦਾ ਨੋਟ 27 ਅਗਸਤ 1998 ਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀ 30 ਜੂਨ, 1997 ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਦੂਜੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀ ਹੈ। ਇਹ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਸਿੱਖਿਅਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ 17 ਮਾਰਚ, 1998 ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਭੇਜੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਇਹ ਅਨੁਬੰਧ ਆਰ/2-7 'ਤੇ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮਤਭੇਦ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਤੱਥ ਮਾਰਚ, 1998 ਵਿੱਚ ਨਿਰੀਖਣ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਨਿਰੀਖਣ ਜੱਜ ਸ. ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਬਾਰੇ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਨੋਟ ਅਨੁਸੂਚੀ ਆਰ/2 ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਨਿਯਮਤ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਸੀ ਨਿਰੀਖਣ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਰਾਏ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਬਾਰੇ ਰਾਏ ਬਣਾਈ, ਤਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਸਦੇ ਕੋਲ ਸਨ। ਦੋਵਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਸ ਕੋਲ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਨਿਰੀਖਣ ਜੱਜ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਆਧਾਰ ਦੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਰਾਏ ਬਣਾਈ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਸ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 30 ਜੂਨ 1997 ਨੂੰ ਭਾਵ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਆਖਰੀ ਦਿਨ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਫੜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ।

(25) ਜਦੋਂ ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਨਿਰੀਖਣ ਜੱਜ ਨੂੰ ਫਰੀਦਕੋਟ ਦੇ ਆਪਣੇ ਦੌਰਿਆਂ ਦੌਰਾਨ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਦੇ ਸ਼ੱਕੀ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲੱਗਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਆਧਾਰ ਦੇ ਰਾਏ ਬਣਾਈ ਸੀ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਨਿਰੀਖਣ ਜੱਜ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੜਬੜੀ ਦਾ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ।

~~(26) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ~~

ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਦੋਂ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਦੋ ਫੈਸਲੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਦਲੀਲ ਦੀ ਕੋਈ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਨਹੀਂ ਬਚਦੀ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਵੇਕ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(27) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਨਿਰੀਖਣ ਜੱਜ ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਨਹੀਂ ਖੋਲ੍ਹਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ *ਰਾਜਸਥਾਨ ਵਿਖੇ ਆਰ.ਸੀ.ਸੂਦ ਬਨਾਮ* ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਨਿਆਂਇਕ ਅਤੇ ਹੋਰ (6) ਦੇ ਕੇਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ (6) ਉਸ ਕੇਸ ਵਿਚ, ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਨੇ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਉਸ 'ਤੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਫੁੱਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਏ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ 'ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ:-

“..ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਕਿਉਂ **Biao** ਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਜੇ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਹਲਫਨਾਮੇ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। 30 ਨਵੰਬਰ, 1994 ਦੇ ਮਤੇ ਵਿਚ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਗੰਭੀਰ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਤਾਜ਼ਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਵੇਰਵੇ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਕਿਸ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਿੰਟਾਂ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਕੀ ਸਨ, 30 ਨਵੰਬਰ 1994 ਨੂੰ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਫੁੱਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਫੈਸਲਾ ਤਤਕਾਲੀ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੁਆਰਾ 31 ਜਨਵਰੀ, 1994 ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਫੁੱਲ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਜਾਇਜ਼ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ।

(28) ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਨੇ ਖੁਦ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਦੂਜਾ, ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਪੈਰੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਹੋਰ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਨਾਲੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਕਾਰਨ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। , ਇਹ ਨਿਰਣਾ ਵੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਦਦਗਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(29) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ *ਬ੍ਰਿਜ ਕਿਸ਼ੋਰ ਠਾਕੁਰ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ (7)* ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਅਤੇ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ। ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਹੋਣ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰੇ ਅਤੇ ਨਵੀਨਤਮ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਜੱਜ ਜਨਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਧੀਨ ਜੱਜਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਘਾਟ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੱਡਾ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦਾ। ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ

(S.S. Sudhalkar, J.)
 ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਲਈ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ, ਇਸ ਲਈ, ਵਧੇਰੇ ਨਿਆਂਇਕ ਸੰਜਮ ਵਰਤਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਹ ਹੇਠਲੇ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਖ਼ਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਰਤਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਵਧੇਰੇ ਦੇਖਭਾਲ ਅਪਣਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥ ਵੱਖਰੇ ਹਨ। ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕੇਸ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਪੱਖ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਜਿਸ ਲਈ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇੱਥੇ ਮਾਮਲਾ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰਾ ਹੈ।

(30) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਯੋਗੀਨਾਥ ਡੀ. ਬਾਗੜੇ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਐਨਆਰ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। (8)। ਇਹ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ (7) ਏਆਈਆਰ 1997 ਐਸਸੀ 1157 (8) ਜੇਟੀ 1999 (7) ਐਸਸੀ 62 ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨਾ ਹੈ।

(S.S. Sudhalkar, J.)

ਬੇਈਮਾਨ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਵਕੀਲਾਂ ਤੋਂ ਅਧੀਨ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਈਸ਼ਵਰ ਚੰਦ ਜੈਨ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਹਰਿਆਣਾ ਅਤੇ ਐਨਆਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। (9) ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਅਧੀਨ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਉੱਤੇ ਆਪਣੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਇਮਾਨਦਾਰ ਅਤੇ ਸਖਤ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਮੋਢਿਸਲ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧੀ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤਾਂ; ਜੇਕਰ ਨਿਆਂਇਕ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮੂਲੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਜੋ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਆਂਇਕ ਪੱਖ ਤੋਂ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਮਹਿਸੂਸ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਲਈ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਨਿਭਾਉਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਬੇਈਮਾਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਜੇਕਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਗੱਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਇਹ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਸਚਾਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਇਕ ਪਾਸੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਪਰ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ, ਜੋ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਨ, ਉਹ ਸੱਚ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਅੱਖਾਂ ਬੰਦ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਯੋਗੀਨਾਥ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਤੱਥ ਇਹ ਸਨ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦੋ ਸੈਸ਼ਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਸਨ (ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ) ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦੀਪਕ ਤ੍ਰਿਬੰਕਰਾਓ ਦੇਸ਼ਮੁਖ ਮੁਲਜ਼ਮ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਦੋਵੇਂ ਕੇਸ ਕਤਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਲੰਮੀ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਮਾਮਲੇ ਪੁਰਾਣੇ ਹਨ। ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਤਬਾਦਲੇ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਸ੍ਰੀ ਪਾਟਿਲ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਜੋ ਉਸ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੇ ਬਹੁਤ ਕਰੀਬੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਖਦਸ਼ਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਇਨਸਾਫ਼ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇਗਾ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਅਦਾਲਤ. ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਇਸ ਦੋਸ਼ 'ਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਟ੍ਰਾਂਸਕ੍ਰਿਪਟ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਬਸ਼ਰਤ ਉਹ ਰੁਪਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰੇਗਾ। 20,000 ਉਸ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਫੀਸ ਵਜੋਂ. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਤਬਾਦਲੇ ਦੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਈਆਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਖਿਲਾਫ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ ਆਇਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ 10 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ 'ਤੇ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ 10,000 ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਉਸਨੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ 10,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਮੰਗ ਵੀ ਕੀਤੀ। ਇੱਕ ਸੈਸ਼ਨ ਟ੍ਰੇਲ ਵਿੱਚ ਬਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਜੋਂ ਉਸ ਤੋਂ 10,000 ਰੁ. ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ ਸਥਾਪਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਪਰ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਨਾਲ ਅਸਹਿਮਤ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਆਰਜ਼ੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਦੋ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਅਤੇ ਬਿਆਨਾਂ 'ਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਬਜਾਏ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਅਤੇ ਅਨੁਮਾਨਾਂ 'ਤੇ ਚੱਲੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੇ ਕੇਸ ਦੇ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਵੀ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਸਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਸੈਸ਼ਨ ਟ੍ਰਾਇਲ ਪਹਿਲਾਂ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਸ੍ਰੀ ਐਸ.ਐਸ.ਐਨ. ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਸ੍ਰੀ ਐਸ.ਟੀ.ਕੇ. ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ

ਗਿਆ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਪਰ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੜਿੱਕੇ ਅਤੇ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਕਰਕੇ ਤਬਾਦਲਾ ਦਰਜ ਕਰਵਾਇਆ। ਸ੍ਰੀ ਐਸ.ਟੀ.ਕੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਦੋਂ ਸ੍ਰੀ ਐਸ.ਟੀ.ਕੇ ਦੁਆਰਾ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਆਪਣੇ ਵਕੀਲ ਦਾ ਵਕੀਲਨਾਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰ ਸਕੇ। ਸ੍ਰੀ ਐਸ.ਟੀ.ਕੇ ਨੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੇ ਝਗੜਾਲੂ ਸੁਭਾਅ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਲਿਖਿਆ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੂੰ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਦੋਵੇਂ ਸੈਸ਼ਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਲੰਮਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿੱਲਮੱਠ ਭਰੀ ਰਣਨੀਤੀ ਅਪਣਾਈ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਯਕੀਨ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਨਿਰਪੱਖ ਨਿਆਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਸਲੀਲ ਵਿਵਹਾਰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ iZ ਜ ਨੇ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 228 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 345 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟਿਸ ਲੈਂਦਿਆਂ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 345 ਕਰੋੜ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਿਉਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨਾ ਭਰਨ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ। 200. ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਇਸ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਪਰ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਲਈ ਲਗਾਤਾਰ ਬੇਤੁਕੀ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਵੀ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਤੇ ਆਖਰਕਾਰ ਦੋਵਾਂ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਤਬਾਦਲੇ ਦੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਈਆਂ। ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਬਤੌਰ ਪ੍ਰੀਜ਼ਾਈਡਿੰਗ ਅਫਸਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ ਤਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਲਾਏ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ।

(31) ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ, ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦੋ ਸੈਸ਼ਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲੰਬਿਤ ਸਨ, ਨੂੰ ਇਕ ਸਵਾਰੀ ਲਈ ਲੈ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਵਰਧਾ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਅਤੇ ਫਿਰ 1 ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਪੈਂਤੜਾ ਅਪਣਾਇਆ ਸੀ। ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਵਰਧਾ, ਜਿੱਥੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਵੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੋਂ ਇਹ ਸੈਸ਼ਨ ਟਰਾਇਲ ਆਖਰਕਾਰ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਕਿ ਤਬਾਦਲੇ ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਦੋ ਸੈਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ, ਤਾਂ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਉਹ ਅਜੇ ਵੀ ਆਪਣੀ ਮੰਗ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ, ਉਸਨੇ ਖੁਦ ਲਿਖਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। . ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਹੈ।

(32) ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੇ ਹਨ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸੈਸ਼ਨ ਟਰਾਇਲਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਖਿਲਾਫ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਕੇਸ ਚਲਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅੜਿੱਕਾ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਅਤੇ ਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਸੀ। ਮੈਂ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰਨੀ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਇਹ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ 55 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ, ਜੇਕਰ ਉਸਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਸ਼ੱਕੀ ਹੈ।

(33) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਨਿਰੀਖਣ ਜੱਜ ਨੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਰਿਪੋਰਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ 'ਤੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀ ਹੋਇਆ। ਉਸਨੇ *ਸ਼੍ਰੀ ਪਾਲ ਜੈਨ ਬਨਾਮ ਇੰਜੀਨੀਅਰ-ਇਨ-ਚੀਫ, ਹਰਿਆਣਾ, ਲੋਕ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿਭਾਗ (ਬੀ ਐੱਡ ਆਰ) ਸ਼ਾਖਾ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (10) ਦੇ ਕੇਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।* ਇਹ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੈ। ਡੀਬੀ ਨੇ *ਫਕੀਰ ਚੰਦ ਅਗਰਵਾਲ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ* ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, (1987 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1984) ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ "ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਦੇਖਣ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ"। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਿਚ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਦੀ ਘਾਟ ਸੀ ਜਾਂ ਉਸਦੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਸ਼ੱਕੀ ਸੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਸ਼ੱਕੀ ਹੋਣ ਦੀ ਟਿੱਪਣੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਵੀ ਹੈ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਵੱਖਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਹਨ। ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿ ਅਖੰਡਤਾ ਸ਼ੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਪਹਿਰਾ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਅਗਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

(34) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ *ਆਰਜੀ ਬਨਾਮ ਈਸ਼ਵਰ ਚੰਦ ਜੈਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (11) ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।* ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ ਨੰਬਰ 32 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਪੈਰੇ ਵਿੱਚ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਿਰੀਖਣ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ, ਉਸਦੀ ਸਮਰੱਥਾ, ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਜੱਜ ਮਨੁੱਖ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਸੰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਮਨੁੱਖੀ ਅਸਫਲਤਾਵਾਂ, ਨਿਰੀਖਣ ਗਲਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਦਾ ਇੱਕ ਮੌਕਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਹ

ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਿਰੀਖਣ ਅਧੀਨ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਵਧੀਆ ਨਤੀਜੇ ਦੇਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਉਤਪ੍ਰੇਰਕ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਿਰੀਖਣ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਲਾਨਾ ਗੁਪਤ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਬੁਨਿਆਦ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਕੈਰੀਅਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂ ਖਰਾਬ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਅਤੇ ਲਾਭਕਾਰੀ ਦੋਵੇਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਯਮਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਨਿਰੀਖਣ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕੰਮ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਕੇ ਸਾਰਾ ਸਾਲ ਚੱਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਨਿਰੀਖਣ ਨਿਆਂਇਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਲਈ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(35) ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਪੈਰੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਿਧਾਂਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਬਾਰੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਮੌਕੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਹ ਫਰੀਦਕੋਟ ਦੇ ਦੌਰੇ ਕਰਕੇ ਵੀ ਹਨ ਅਤੇ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਦੋ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਆਪਾ-ਵਿਰੋਧੀ ਫੈਸਲੇ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਦੋਵੇਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਦੋਂ ਦੋਵੇਂ ਇੱਕੋ ਗੱਡੀ ਵਿੱਚ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ।

(36) ਵਕੀਲ ਵਕੀਲ ਫੋਰਟ ਸੀਪੀਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ 3 ਵੇਂ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਬਰੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਉਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਆਂਇਕ ਪੱਖ ਤੋਂ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਪੱਖਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ ਕੇਸ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ-ਇੱਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਕੇਸ ਲੰਮਾ ਚੱਲਿਆ ਸੀ (ਹਾਲਾਂਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ) ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ

(S.S. Sudhalkar, J.)
 ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜ਼ਮਾਨਤ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਗੌਰਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਬਰੀ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਕੋਈ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ ਆਇਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਸਨ।

(37) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ *ਜਗਦੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਰਾਘਵਾ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (12) ਦੇ ਕੇਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।* ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਚੰਗੀ ਟਿੱਪਣੀ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਟਿੱਪਣੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੋਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਕੱਲੇ ਟਿੱਪਣੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ (ਉੱਥੇ) ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦੀ ਘਾਟ ਪਾਈ ਅਤੇ ਸਾਲ 1988-89 ਦੀ ਗੁਪਤ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਹਰ ਕਾਲਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਉਸ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। "ਔਸਤ" ਜਾਂ "ਔਸਤ ਤੋਂ ਘੱਟ" ਇਹ ਅੱਗੇ ਦੋਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਰਿਪੋਰਟਿੰਗ ਅਫਸਰਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਲਮ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਅਤੇ ਆਚਰਣ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਟਿੱਪਣੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਦੋਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਸਾਰੇ ਗੁਣਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਘਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਗੁਪਤ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਚੰਗੇ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਚੰਗੇ ਤੱਕ ਦੀਆਂ ਅੰਤਮ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਔਸਤ ਜਾਂ ਔਸਤ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੋ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਵੀ ਸ਼ੱਕੀ ਪਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਦੋਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਪਲਬਧ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੇ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਦੋਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਉਸ ਖਾਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨਾਲ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਜੋ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 (ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ) ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਗੁਪਤ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੇਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਦੇ ਸਨ।

(38) ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਵੱਖਰੇ ਹਨ। ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦੋਖਿਆ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਆਏ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਗੰਭੀਰ ਰੂਪ, ਉਕਤ ਸਮੇਂ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੁਪਤ ਰਿਪੋਰਟ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਹੋਣ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਰਿਪੋਰਟਿੰਗ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਲਮਾਂ ਵਿੱਚ ਹਰ ਹਫ਼ਤੇ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਝਿਜਕ ਦੇ ਐਂਟਰੀਆਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ।

(39) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ *ਰਾਜੀਵ ਪੁਰੀ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ (13) ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।* ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਦੇਣ ਸਬੰਧੀ ਹੈ

ਚੁਣੇ ਅਤੇ ਚੁਣ ਕੇ ਮਾਈਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਦਾਖਲਾ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਸੀ।

(40) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ *ਰਾਮ ਇਕਬਾਲ ਸ਼ਰਮਾ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ (14) ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।* ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਬੇਕਸੂਰ ਭਾਸ਼ਾ, ਜੇਕਰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ, ਉਚਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਕੇਸ, ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਪਰਦਾ ਚੁੱਕ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਹੁਕਮ ਸਬੰਧਤ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸੱਚਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਤਿੱਥੇ ਜਾਂ ਬਾਹਰਲੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਅਧੀਲਕਰਤਾ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਇਸ

(12) 1998(3) RSJ 285

(13) 1992(1) SCT 148

ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਤੰਬਰ, 1998 ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰੇ ਬਿਨਾਂ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਜੂਨੀਅਰਾਂ ਨੂੰ ਉੱਚ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮੁਅੱਤਲ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ 7 ਅਕਤੂਬਰ, 1988 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਰਾਜ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਸੇਵਾ ਰਿਕਾਰਡ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਰਿਹਾ, ਸੰਦੇਹ ਤੋਂ ਪਰੇ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰੀਅਰ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਕੋਈ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। . ਜਦੋਂ ਉਹ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਰਾਜ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜਨਰਲ ਮੈਨੇਜਰ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਉਦਯੋਗ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਵੱਡੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਉਪਾਅ ਵਜੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ-ਇੱਕ ਅਹਿਮ ਸਵਾਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਸੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਤਿੱਖੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਫਿਰ ਪਰਦਾ ਚੁੱਕਣ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ। ਉਕਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਤਿਰਛੀ ਇਰਾਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਤਰੱਕੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦਿੱਤੀ ਤਾਂ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਲਈ ਤੱਥ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਫੈਸਲਾ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

(41) ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕੋਈ ਮਾਲ-ਮਾਲ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਨਾਲ ਹੀ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਕਦੇ ਕੋਈ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਪਰਦਾ ਚੁੱਕਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਿਰੀਖਣ (14) 1990 (3) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 504 ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ

ਜੱਜ ਮਿਤੀ 27 ਅਗਸਤ, 1998, ਅਨੁਸੂਚੀ ਆਰ/2 ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਤਰਕਪੂਰਨ ਅੰਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਜਾਂਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਭੇਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸੁਝਾਅ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਖਿਲਾਫ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਸੀ। *ਰਾਮ ਇਕਬਾਲ ਸ਼ਰਮਾ (ਸੁਪਰਾ)* ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਈ.ਸੀ. ਜੈਨ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਦੂਜੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਹੈ। ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਈ.ਸੀ. ਜੈਨ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਜ਼ਾਹਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਦੋਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਹ ਮੁਅੱਤਲੀ ਅਧੀਨ ਸੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਪੱਖ ਤੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਜੈਨ ਵਿਰੁੱਧ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਲੰਬਿਤ ਰੱਖਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਸਦੇ ਰਿਟਾਇਰਲ ਲਾਭਾਂ 'ਤੇ ਕਟੌਤੀ।

(42) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਪਰਦਾ ਚੁੱਕਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇੱਥੇ ਕੁਝ ਅੰਤਰ ਦੀ ਰੇਖਾ ਖਿੱਚੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਿਰਫ, ਕੇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਤਰਕਪੂਰਨ ਅੰਤ ਤੱਕ ਲਿਜਾਣ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੇ ਛਲਾਵੇ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹਨਾਂ ਦੋਹਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਭਾਵ ਆਈ.ਸੀ. ਜੈਨ ਅਤੇ *ਰਾਮ ਇਕਬਾਲ ਸ਼ਰਮਾ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ*, (ਸੁਪਰਾ) ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ।

(43) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ *ਸੈਸਰਜ਼ ਜੇ. ਮਹਾਪਾਤਰਾ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਉੜੀਸਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (15) ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।* ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਲੇਖਕ ਨੂੰ ਚੋਣ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਨਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਰਣਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹੈ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਸਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਵੱਖਰੇ ਹਨ।

(44) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ *ਵੀਡੀ ਗੌਡ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ (16) ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।* ਇਹ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਗੱਲ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਆਪਣੀ ਗੁਪਤ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਦੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਜਿਹੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

(45) *ਬ੍ਰਿਜ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਚੌਪੜਾ (ਸੁਪਰਾ)* ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਪਿਛਲੇ 10 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਐਂਟਰੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਕੁਝ ਸਮੱਗਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੀਤ ਨੂੰ ਖੋਦਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਿਛਲੇ 10 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਸੇਵਾ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ। ਇਸ ਤੋਂ

ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕੋਈ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਦਾਖਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਜਾਂਚ ਹੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

(46) ਬੈਕੁੰਟ ਨਾਥ ਦਾਸ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮੁੱਖ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਡੀਕਲ ਅਫਸਰ, ਬਾਰੀਪਾਡਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (17) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜਿਸਦੀ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਸਨ:-

"ਸਭ ਤੋਂ ਬੇਵਕੂਫ, ਆਦਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਨਿਯਮਿਤ ਅਤੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਅਤੇ

ਸ਼ੱਕੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਹ ਹਾਈ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਅਤੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਝਗੜਾ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਲਈ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਸੀ।

(47) ਇਸ ਵਿਚ ਇਹ ਵੀ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਗੈਰ-ਸੰਚਾਰਿਤ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਟਿੱਪਣੀਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਕਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ *ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਆਇ ਬਨਾਮ ਐਮ. ਈ. ਰੈੱਡੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਕੇਸ* (18) 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹੀ ਸਿਧਾਂਤ ਰੱਖੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ *ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਜੇ. ਐਨ. ਸਿਨਹਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ* (19) ਦੇ ਕੇਸ 'ਤੇ ਵੀ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਚਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹੀ ਰਾਏ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। . ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਬੈਕੁੰਟ ਨਾਥ ਦਾਸ (ਸੁਪਰ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ।

(48) *ਸ਼ਿਰੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਰੰਗਰਾਓ ਪਾਟਿਲ* (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ *ਬੈਕੁੰਟ ਨਾਥ ਦਾਸ* ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ

(17) ਏਆਈਆਰ 1992 ਐਸਸੀ 1020

(18) ਏਆਈਆਰ 1980 ਐਸਸੀ 563

(19) ਏਆਈਆਰ 1971 ਐਸਸੀ 40

(ਸੁਪਰਾ), ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਸਾਬਕਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦਾ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ। ਕੈਪਟਨ ਆਰ.ਐਸ.ਢੁੱਲ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਬ੍ਰਿਜ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਚੌਪੜਾ (ਸੁਪਰਾ)।

(49) ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਵੀ.ਡੀ. ਗੌਰ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਿਧਾਂਤ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

(50) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਐਮਐਸ ਬਿੰਦਰਾ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਓਆਰਐਸ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। (20) ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਉਸ ਵੱਕਾਰ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਕਤਮ “Nemo Firut Repente Turpissimus” (ਕੋਈ ਵੀ ਅਚਾਨਕ ਬੇਈਮਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ) ਬੇਮਿਸਾਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਮਨੁੱਖੀ ਵਿਹਾਰ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸਲਾਘਾਯੋਗ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਹੈ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਸਕਰੀਨਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਮੁੜ ਸੁਰਜੀਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦਾ ਹੁਕਮ “ਸ਼ੱਕੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ” 'ਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਕੁਝ ਕਮੀ ਸੀ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੰਦੇਹਪੂਰਨ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਸਿਰਫ ਸੱਚ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸੀਮਤ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਨਿਅੰਤਰਿਤ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਖੜ੍ਹਦਾ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਬੈਕੁੰਨ ਨਾਥ ਦਾਸ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਪੇਂਤਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਮਐਸ ਬਿੰਦਰਾ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬੈਕੁੰਨ ਨਾਥ ਦਾਸ (ਸੁਪਰਾ) ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਬੈਕੁੰਨ ਨਾਥ ਦਾਸ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਪੇਂਤਲਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਐਮਐਸ ਬਿੰਦਰਾ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਤੱਥ ਅਜਿਹੇ ਸਨ ਕਿ ਸਿੱਟੇ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਘਾਟ ਸੀ।

(51) ਉਪਰੋਕਤ ਅਧਿਕਤਮ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਕੋਈ ਵੀ ਅਚਾਨਕ ਬੇਈਮਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਨਿਰੀਖਣ ਜੱਜ ਨੇ ਠਾ ਸਿਰਫ ਇਹ ਪਾਇਆ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਸਾਖ ਚੰਗੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਦੋ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ, ਇਕੱਠੇ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ (ਹਾਲਾਂਕਿ ਐਫਆਈਆਰ ਨੰਬਰ ਵੱਖੋ-ਵੱਖ ਹਨ) ਅਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀਆਂ ਠੋਸ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਹਨ। ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਆਏ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ; ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੂਜੇ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ 'ਚ ਹੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

(52) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕੁਲਵੰਤਬੀਰ ਸਿੰਘ (21) ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ (ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ) ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸ਼ੱਕੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਦਾਖਲੇ ਨੂੰ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਪੱਟੀ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਨ ਜਾਂ ਲੋੜੀਂਦੀ ਯੋਗਤਾ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੁਆਰਾ ਧੋਤਾ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਉਲਟਾ ਉਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਪੂਰਥਲਾ ਵਿਖੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮ 'ਤੇ ਨਿਰੀਖਣ ਜੱਜ ਦੀਆਂ ਅਗਲੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ

ਸਵਾਲ ਵਿਚਲੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਧੋ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀਆਂ।

(53) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਬਨਾਮ ਸਰਨਾਮ ਸਿੰਘ (22) ਰਾਹੀਂ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ ਨਿਆਂਇਕ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਅਣਜਾਣੇ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ। ਨਿਰੀਖਣ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਅਚਾਨਕ ਮੁਲਾਕਾਤਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ। ਇਸ ਅਹੁਦੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(54) ਬਨਾਮ ਸ਼ਸ਼ੀਕਾਂਤ ਐਸ. ਪਾਟਿਲ (23) ਰਾਹੀਂ ਬੰਬਈ ਵਿਖੇ ਨਿਆਂਇਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਕੇਸ 'ਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਇਹ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਉਕਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੋਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਪੱਖ ਤੋਂ, ਅਧੀਨ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ 'ਤੇ ਪਹਿਰਾ ਦੇਣਾ ਹਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਮਾਨਦਾਰ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸਾਰਿਆਂ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰੇ। ਗਲਤ ਧਾਰਨਾ ਜਾਂ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਧੀਨ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੇਈਮਾਨ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਨੂੰ ਬਾਈਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਬੇਈਮਾਨ ਕੰਮ ਨੂੰ ਮੁਆਫ਼ ਕਰਨ ਜਾਂ ਉਸ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਨਿਆਂਇਕ ਬੁਨਿਆਦ ਨੂੰ ਢਾਹ ਲਾਉਣ ਵਿੱਚ ਹੀ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਵੇਗਾ। ਅੱਗੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਸੇਵਾ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਜੱਜ ਸਿਰਫ਼ ਕਰਮਚਾਰੀ ਹਨ, ਸਗੋਂ ਉਹ ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

(55) ਦੋਵਾਂ ਵਕੀਲਾਂ ਅਤੇ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਮੈਂ ਪਾਇਆ ਕਿ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣਾ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜੱਜ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਕੋਈ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਿਰੀਖਣ ਜੱਜ ਕੋਲ ਹੈ

(21) 1993 (1) PLR 1

(22) 2000 (1) SCT 637

(23) 1999 (4) SCT 770

ਉਸ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਉਸ ਨੂੰ ਨਿਰੀਖਣ ਦੌਰਾਨ ਕੀ ਪਤਾ ਲੱਗਾ, ਸਗੋਂ ਹੋਰ ਦੱਰਿਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟਾਉਣ ਦੀ ਇੱਕ ਠੋਸ ਉਦਾਹਰਣ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਦਾ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ “ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ” ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ? ਜੇਕਰ ਜਾਂਚ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਸਵਾਲ ਹੋਰ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਹੋਰ ਰੱਖਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਜੇਕਰ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਜਾਂ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕੀ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਹੋਣ, ਤਾਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਬੇਤੁਕਾ ਹੋਵੇਗਾ।

(56) ਵਕੀਲ ਵਕੀਲ ਫੋਰਟ ਫਿਰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਆਈਫੋਨ ਪਾਈਲ 7 ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼, ਭਾਗ-5 (ਅਧਿਆਇ 9) ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਨਿਯਮ 7 ਦਾ ਉਪ ਨਿਯਮ (ii) ਮਾਣਯੋਗ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਚਾਰ ਸੀਨੀਅਰ ਜੱਜਾਂ ਵਾਲੀ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਸਿਵਲ

ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਅਤੇ ਆਚਰਣ ਬਾਰੇ ਗੁਪਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। (ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਬ੍ਰਾਂਚ) ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ। ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਟਿੱਪਣੀ ਸਿਰਫ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਨਾ ਕਿ ਨਿਰੀਖਣ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਨਿਰੀਖਣ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਫੁੱਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ, ਨਿਰੀਖਣ ਜੱਜ ਦੀ ਟਿੱਪਣੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਟਿੱਪਣੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨਿਰੀਖਣ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਕਪੂਰਥਲਾ ਸੈਸ਼ਨ ਡਵੀਜ਼ਨ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣ ਜੱਜ ਦੀਆਂ ਅਗਲੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨਾਲ ਨਿਰੀਖਣ ਜੱਜ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਧੋਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਿਆਦਾਂ ਲਈ ਹਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇੱਕੋ ਨਿਰੀਖਣ ਸਾਲ ਵਿੱਚ। ਇਹ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਹੀਂ ਕਰੇ ਜਾ ਸਕਦੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਸੁਪੀਰੀਅਰ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਸਰਵਿਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ (ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਬ੍ਰਾਂਚ) ਸਰਵਿਸ ਨਾਲ, ਇਸ ਲਈ, ਚੈਪਟਰ 9 ਭਾਗ ਏ ਦਾ ਨਿਯਮ 7, ਜੋ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਰੀਖਣ ਜੱਜ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਇਸ ਸਾਲ ਵਿਚ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਕੇਸ. ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਕੁਸ਼ਲਤਾ, ਬੇਈਮਾਨ,} ਅਤੇ ਮਰੀ ਹੋਈ ਲੱਕੜ ਦਾ ਹੋਰ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ; ਹੋਵ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਕੋਈ ਠੋਸ ਤਸਵੀਰ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਹੀ ਹੈ।

ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਨਿਰਣੇ। ਹੋਰ ਨਿਗਰਾਨੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੇਕਰ ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾ ਕੋਲ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਿਰਫ਼ ਗੁਪਤ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸਗੋਂ ਠੋਸ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨਿਰੀਖਣ ਜੱਜ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਲਾਜ਼ਮੀ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਨੂੰ ਫੁੱਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਲਈ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਅਜੇ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਵੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਇੱਕ ਨਿਰੀਖਣ ਜੱਜ ਵਜੋਂ ਕੇਸ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਵਾਬਦੇਹ-ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਖਰਾਬੀ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਇਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਕੋਈ ਵੀ ਗਲਤ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਰਦਾ ਚੁੱਕਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਦੁਹਰਾਉਣ ਲਈ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਕਦੇ ਵੀ ਕੋਈ ਜਾਂਚ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਬਾਈਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਗਲਤ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(57) *ਸ਼ਿਰੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਰੰਗਰਾਓ ਪਾਟਿਲ (ਸੁਪਰਾ)* ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਬੇਈਮਾਨ ਕੰਮ ਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਉਦਾਹਰਣ ਨਿਅੰਤਰਿਤ ਬੁਨਿਆਦ ਨੂੰ ਢਾਹ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਵੇਗੀ,

(58) ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਤਕਨੀਕੀ ਪੱਖ ਵੀ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ, ਉਹ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, *ਸ਼ਿਰੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਰੰਗਰਾਓ ਪਾਟਿਲ (ਸੁਪਰਾ)* ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤੀ ਮਹੱਤਵ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਆਰ.ਐਨ.ਆਰ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਈਸ਼ਵਰਜੋਤ ਕੌਰ

ਅਮਰ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਅਤੇ ਵੀ.ਐਸ. ਅਗਰਵਾਲ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜੇ. ਜੇ

ਭੀਰਾ @ ਨਾਡਾ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ,- ਉੱਤਰਦਾਤਾ

CWP ਨੰ. 2000 ਦੇ 4508

21 ਮਈ, 2001

ਹਰਿਆਣਾ ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਐਕਟ, 1994 — ਐੱਸ. 8 ਅਤੇ 209 — ਹਰਿਆਣਾ ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ
ਚੋਣ ਨਿਯਮ, 1994 — *Rls.* 61 ਅਤੇ 62—ਸਰਪੰਚ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਚੋਣ—ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿਚ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ
ਸਾਹਮਣੇ ਆਈਆਂ—